

GENERALNO TAJNIŠTVO SINODE

ORIS POTI IZVEDBENE FAZE SINODE

2025–2028

Smo »misijonarska Cerkev, Cerkev, ki gradi mostove, spodbuja dialog in je vedno odprta, da bi sprejemala z odprtimi rokami kakor ta trg, vse, ki potrebujejo našo dobrodelnost, navzočnost, pripravljenost za dialog in ljubezen.« (Leon XIV.)

Živimo v času velike duhovne intenzivnosti. Smrt papeža Frančiška se nas je vseh globoko dotaknila in še vedno molimo, da ga Gospod sprejme v svoj mir in mu podeli nagrado za njegovo službo Cerkvi. Hkrati se zahvaljujemo Bogu za izvolitev svetega očeta Leona XIV., ki nas od samega začetka spodbuja v naši zavezanosti sinodalni poti in nas opominja, da smo **»misijonarska Cerkev, Cerkev, ki gradi mostove, spodbuja dialog in je vedno odprta, da bi sprejemala z odprtimi rokami kakor ta trg, vse, ki potrebujejo našo dobrodelnost, navzočnost, pripravljenost za dialog in ljubezen«**¹.

Enako prepričanje globoko navdihuje tudi Sklepni dokument (SD) XVI. splošnega rednega zasedanja škofovske sinode z naslovom »Za sinodalno Cerkev: občestvo, soudeležba, poslanstvo«, ki je bil sprejet ob koncu drugega zasedanja sinodalne skupščine 26. oktobra 2024. **Sinodalna oblika Cerkve je v službi njenega poslanstva**, vsaka sprememba v življenju Cerkve pa je namenjena temu, da bi bila bolj sposobna oznanjati Božje kraljestvo in pričevati o Gospodovem evangeliju moškim in ženskam našega časa.

To je ključ za zvesto razlago Sklepnega dokumenta in predvsem za njegovo izvajanje v praksi. Živimo v svetu, ki je ujet v spiralo nasilja in nenehnih vojn in ki se srečuje z vedno večjimi težavami ustvariti priložnosti za srečanja in dialog, v prizadevanjih za skupno dobro in mir. Bolj kot kdaj koli prej potrebuje Cerkev, ki ve, kako biti »v Kristusu nekaj zakrament, to je znamenje in orodje za notranjo zvezo z Bogom ter za edinost vsega človeškega rodu« (*Lumen Gentium*, št. 1; prim. SD, št. 56). V raznolikih okoliščinah tega sveta sinoda »nadaljuje razumevanje koncila, ki se razteza v naš čas, in oživlja njegovo preroško moč« (SD, št. 5).

Nujnost te naloge nas spodbuja k uresničevanju sinode, za katero so odgovorni vsi krščeni. Mnoge krajevne cerkve po vsem svetu z navdušenjem sledijo tej poti. Zahvaljujemo se jim in jih vabimo, naj nadaljujejo svojo pot z velikodušnostjo, saj opravljajo dragoceno delo za vso Cerkev. Ta besedilo jim lahko ponudi okvir za razmislek in jih predvsem vabi, da delijo svoje pobude in tako prispevajo k širšemu cerkvenemu razločevanju. Druge cerkve še vedno razmišljajo, kako nadaljevati z izvedbeno fazo, ali pa šele delajo prve korake. Spodbujamo jih, naj pogumno stopajo naprej in se svobodno in odkrito (*parrhesia*) soočajo z vsako praktično ali vsebinsko oviro in težavo: tudi oni dajejo dragocen prispevek, in če se njihov glas ne bi slišal, bi to bila izguba za vso Cerkev.

Generalno tajništvo sinode je na voljo vsem, da jih posluša, spremlja, podpira njihova prizadevanja in predvsem prispeva k spodbujanju dialoga in izmenjavi darov med cerkvami v korist celotne Cerkve in njene edinosti.

V tem duhu nameravamo izvesti nalogo spremljanja izvedbene faze sinode, ki nam jo je 11. marca lani zaupal papež Frančišek. Papež Leon XIV. je to potrdil 26. junija letos, med svojim prvim srečanjem s XVI. rednim svetom Generalnega tajništva sinode, in nas spodbudil, da nadaljujemo. Namen je zagotoviti, da se proces nadaljuje z globoko skrbjo za edinost Cerkve, in »uskladiti sprejemanje v različnih cerkvenih okoljih«², ne da bi se pri tem zmanjševala odgovornost posamezne krajevene Cerkve. V skladu »z navodili iz *Sklepnega dokumenta* je cilj **konkretizirati perspektivo izmenjave darov med cerkvami in v Cerkvi kot celoti** (prim. SD, št. 120-121)«³.

Tukaj predlagan *Oris poti* je zasnovan v tej perspektivi služenja. Naslavljamo ga na vse Božje ljudstvo, ki je subjekt sinodalne poti, in zlasti na škofo in eparhe, člane sinodalnih ekip in vse, ki so na različne načine vključeni v izvedbeno fazo, z namenom, da bi čutili našo podporo in da se nadaljuje dialog, ki je zaznamoval celoten sinodalni proces.

Vsebina tega besedila izhaja iz povratnih informacij, ki smo jih prejeli od cerkva v zadnjih mesecih, in iz sadov izkušenj, ki so jih delile z nami. **Tajništvo bo na podlagi prispevkov in vprašanj, ki jih bo prejelo od cerkva, ter na podlagi tega, kar se bo zdelo koristno, ponudilo dodatne vpoglede in orodja** za spremljanje in podporo skupnim prizadevanjem, v upanju, da bo sodelovanje omogočilo še bolj plodno izvedbeno fazo sinode.

Ta nov korak na sinodalni poti, po kateri stopamo skupaj kot Božje ljudstvo, zaupajmo priprošnji Marije, Kraljice apostolov in Matere Cerkve, ter svetih Petra in Pavla, katerih praznik danes obhajamo.

Vatikan, 29. junija 2025

Slovesni praznik apostolov sv. Petra in Pavla

Mario Card. Grech

Generalni tajnik

Predstavitev

Ta *Oris poti*, ki ga je pripravilo Generalno tajništvo sinode s pozitivnim mnenjem rednega sveta in odobril sveti oče Leon XIV., je del spremljanja Generalnega tajništva v izvedbeni fazi sinode. Ima dvojni namen. Po eni strani želi krajevnim cerkvam po vsem svetu ponuditi **skupni okvir**, ki bo olajšal skupno hojo. Po drugi strani pa spodbuja **dialog**, ki bo celotno Cerkev pripeljal do obhajanja cerkvenega zasedanja oktobra 2028, in sicer po naslednjih fazah, ki so bile sporočene že v *Pismu* z dne 15. marca letos:

- junij 2025 – december 2026: dejavnosti izvajanja v krajevnih cerkvah in njihovih skupinah;
- prva polovica 2027: evalvacijska zasedanja v škofijah in eparhijah;
- druga polovica 2027: evalvacijska zasedanja v nacionalnih in mednarodnih škofovskih konferencah, v vzhodnih hierarhičnih strukturah in v drugih skupinah cerkva;
- prvi štirje meseci leta 2028: celinska evalvacijska zasedanja;
- oktober 2028: cerkveno zasedanje v Vatikanu.

Besedilo dokumenta *Oris poti*, ki mu bodo po potrebi sledili drugi, opisuje izvedbeno fazo in odgovarja na nekatera temeljna vprašanja, ki so bila v zadnjih mesecih pogosto naslovljena na Tajništvo. Sestavljen je iz naslednjih delov:

1. Kaj je izvedbena faza in kakšni so njeni cilji?

2. Kdo bo sodeloval v izvedbeni fazi? Kakšne so njihove naloge in odgovornosti?

2.1. Odgovornost škofa ali eparha

2.2. Naloga sinodalnih ekip in organizmov soudeležbe

2.3. Vloga skupin cerkva

2.4. Služba Generalnega tajništva sinode

3. Kako uporabljati Sklepni dokument med izvedbeno fazo?

3.1. Ohranjanje celostne vizije

3.2. Vlaganje v konkretne prakse

4. S katero metodo in s katerimi orodji nadaljevati našo pot v izvedbeni fazi?

4.1. Cerkevno razločevanje

4.2. Sinodalni pristop k oblikovanju in spremljanju procesov

**Izvedbena faza je namenjena
preizkušanju novih praks in
struktur, ki bodo življenje
Cerkve naredile bolj sinodalno.**

1. Kaj je izvedbena faza in kakšni so njeni cilji?

To je zadnja od treh faz sinode, ki so določene v členih 19–21 apostolske konstitucije *Episcopalis communio* (EC, 15. septembra 2018). Sledi fazi posvetovanja in poslušanja Božjega ljudstva (ki je potekala v letih 2021–2023) ter fazi obhajanja, ki je vključevala dve zasedanji škofovske sinode (oktober 2023 in oktober 2024) in zaključila razločevanje, opravljeno na podlagi poslušanja Božjega ljudstva. Dokument EC razlaga, »da ima sinodalni proces ne samo svoj začetek, ampak tudi svoj cilj v Božjem ljudstvu, na katerega se morajo izliti milostni darovi, ki jih podarja Sveti Duh po občestvenem srečanju pastirjev« (št. 7).

Izvedbeno fazo je odprl papež Frančišek s *Spremno besedo* 24. novembra 2024, v kateri je Sklepni dokument zaupal celotni Cerkvi. Z dejanjem, ki je v zgodovini sinodalne institucije brez primere, izjavlja, da ima Sklepni dokument »delež pri rednem učiteljstvu Petrovega naslednika (prim. EC 18 § 1; KKC 892)«, in prosi, da se kot tak sprejme. **Zato je Sklepni dokument v celoti referenčna točka za izvedbeno fazo.** Hkrati pa *Spremna beseda* opozarja, da bo za njegovo izvajanje potrebnih več posredovanj: »Krajevne cerkve in skupnosti cerkva so zdaj pozvane, da v svojih različnih okoljih izvajajo merodajna navodila, ki so vsebovana v dokumentu, in sicer prek razločevanja in odločanja, ki jih predvidevata pravo in sam dokument.« (*Prav tam*).

Izvedbena faza je namenjena preizkušanju novih praks in struktur, ki bodo življenje Cerkve naredile bolj sinodalno, izhajajoč iz splošne perspektive, opisane v Sklepnem dokumentu, z namenom učinkovitejšega izvajanja poslanstva evangelizacije. To delo vključuje potrebno teološko in kanonsko proučevanje predvsem pa predanost razločevanju, kaj je najprimernejše in potencialno najbolj plodno v različnih lokalnih okoljih. Konkretno je prednostna naloga ponuditi Božjemu ljudstvu nove priložnosti za skupno hojo in razmišljanje o teh izkušnjah, da bi lahko izkoristili njihove sadove za poslanstvo in jih delili z drugimi.

Poudarjanje pomena izkušenj ne pomeni, da izvedbena faza obsega neke vrste vadbo ali dodatno nalogo, ki jo zahteva Rim: je del običajnega življenja cerkva in navdihuje njihovo vsakdanje delovanje. **Vsaka krajevna Cerkev in vsaka župnijska skupnost bo lahko izvajala sinodalnost v okviru svojega običajnega pastoralnega dela** in izboljšala način izvajanja svojega poslanstva skozi cerkveno razločevanje, h kateremu nas danes spodbuja Sveti Duh. Sklepni dokument vabi krajevne cerkve, naj **tudi opredelijo »poti usposabljanja za uresničitev oprijemljivega sinodalnega spreobrnjenja v različnih cerkvenih stvarnostih«** (SD, št. 9). Izvedbena faza zato stremi k doseganju oprijemljivega vpliva na življenje Cerkve in delovanje njenih struktur in institucij. Če bi se omejila na oblikovanje abstraktnih hipotez, ne bi dosegla svojega namena in bi s tem predvsem razblinila navdušenje in energijo, ki ju je sinodalni proces doslej ustvaril.

Poleg tega je izvedbena faza **priložnost za ohranitev izmenjave darov, ki spodbuja občestvo krajevnih cerkva znotraj ene Cerkve** in izraža njeno katoliškost ob spoštovanju legitimne raznolikosti. Iz teh razlik izhaja ustvarjalnost, ki navdihuje nove načine sinodalnosti in povečuje rodovitnost poslanstva. Zato je treba izkušnje, pridobljene v različnih kontekstih, deliti in s tem spodbujati dialog med cerkvami. V izvedbeni fazi se zato v vsaki Cerkvi in med cerkvami začne nov proces dialoga, ki temelji na Sklepni dokumentu.

Poudariti je treba tudi, da izvedbena faza ni korak nazaj in ne predlaga zgolj ponovitev že izvedenih dejavnosti: koraki in cilji so namreč povsem drugačni. **Referenčna točka je Sklepni dokument**, ki izraža soglasje, doseženo ob koncu procesa razločevanja med pastirji vseh Cerkva in ki kot del rednega učiteljstva Petrovega naslednika zavezuje vse Božje ljudstvo in mu nakazuje smer, v kateri naj nadaljuje. Izkušnje različnih cerkva v zadnjih mesecih kažejo, kako plodno je ponovno se povezati s potjo, ki je bila prehojena v prejšnjih fazah, in z izkušnjami, pridobljenimi na tej poti, da bi krajevni Cerkvi vrnili sadove procesa, v katerega so bile vključene druge cerkve in vsa Cerkev.

Da bi rasli kot sinodalna Cerkev, potrebujemo znanje, ki ga je mogoče pridobiti le z izkušnjami in ki nas vodi k srečanju z Gospodom. To so udeleženci sinodalnega zasedanja izkusili iz prve roke in ni naključje, da se Sklepni dokument začne s pričevanjem: »V pogovoru v Duhu, ki smo ga živeli, in v poslušanju drug drugega smo zaznali njegovo navzočnost med nami: navzočnost Tistega, ki s podarjanjem Svetega Duha v svojem ljudstvu še naprej vzbuja edinstvo, ki je skladnost različnosti.« (SD, št. 1). To je tudi izkušnja, ki je bila in je še vedno prisotna v krajevnih cerkvah in v različnih skupnostih cerkva.

Izvedbena faza se je začela malo pred odprtjem jubilejnega leta upanja. To naključje nas je spodbudilo, da v prihodnjih mesecih načrtujemo pomemben dogodek: **jubilej sinodalnih ekip in organizmov soudeležbe**, ki bo potekal od 24. do 26. oktobra 2025 in ga bo organiziralo Generalno tajništvo sinode. Za nas bo velika milost, da bomo lahko skupaj doživeli globok duhovni trenutek v občestvu z vsem Božjim ljudstvom, hkrati pa bo to priložnost za tkanje vezi, izmenjavo izkušenj in boljšo uskladitev v pričakovanju prihajajočih dogodkov.

2. Kdo bo sodeloval v izvedbeni fazi?

Kakšne so njihove naloge in odgovornosti?

Izvedbena faza je cerkveni proces v polnem pomenu besede. Vključuje vse cerkve kot prejemnice Sklepnega dokumenta in s tem vse Božje ljudstvo, ženske in moške, v bogastvu različnih karizem, poklicev in služb, ter v različnih oblikah, v katerih se konkretno uresničuje njegovo življenje (majhne krščanske skupnosti ali osnovne cerkvene skupnosti, župnije, združenja in gibanja, skupnosti posvečenih moških in žensk itd.). Ker je sinodalnost »bistvena razsežnost Cerkve« (SD, št. 28), to ne more biti pot, omejena le na osrednjo skupino »podpornikov«. Nasprotno, **pomembno je, da ta novi proces konkretno prispeva k »razširitvi možnosti soudeležbe in uveljavljanja raznolike soodgovornosti vseh krščenih, moških in žensk«** (SD, št. 36) v duhu vzajemnosti. Poleg tega je ključnega pomena, da si prizadeva vključiti tiste, ki so doslej ostali na obrobju sinodalnega procesa cerkvene prenove: »med ljudmi in skupinami, ki pripadajo različnim kulturnim istovetnostim in izhajajo iz različnih družbenih razmer, zlasti med revnimi in izključenimi« (*Prav tam*). Številne cerkve so začele s pobudami, katerih namen je, da zavezanost k poslušanju postane del njihovega vsakdanjega življenja, in mnoge poročajo, da je poslušanje mladih njihova prednostna naloga. Poleg tega je treba posebno pozornost nameniti poslušanju tistih, ki so izrazili dvome in odpor do sinodalnega procesa: da bi resnično hodili skupaj, ne smemo izgubiti prispevka njihovega vidika.

Zato so vse cerkve pozvane, naj **še naprej iščejo ustrezna sredstva za poslušanje raznolikih kontekstov, v katerih živi in deluje krščanska skupnost**, ne da bi se omejevale na župnijsko okolje, kot se je to včasih dogajalo v fazi poslušanja, ampak naj vključijo šole in univerze, nastanitvene centre in centre za poslušanje, bolnišnice in zapore, digitalno okolje itd. Hkrati pa izvedbena faza predstavlja ugodno priložnost za **okrepitev odnosov med različnimi sestavnimi deli krščanske skupnosti**, da tako »oživijo izmenjavo darov v službi skupnega poslanstva« (SD, št. 65), ki vključuje skupnosti in apostolske ustanove, povezane z ustanovami posvečenega življenja in družbami apostolskega življenja, pa tudi združenja, gibanja in nove skupnosti. »Njihovo delovanje, skupaj z delovanjem številnih posameznih oseb in neformalnih skupin, prinaša evangelij v najrazličnejše prostore« (SD, št. 118) in pot sinodalne Cerkve potrebuje to dinamiko.

2.1. Odgovornost škofa ali eparha

Prav zato, ker gre za cerkveni proces v polnem pomenu besede, **je za izvedbeno fazo v vsaki krajevni Cerkvi odgovoren predvsem škof ali eparh**: njegova odgovornost je, da proces začne, uradno določi njegovo trajanje, metode in cilje, spremlja njegov potek in ga zaključi ter potrdi njegove rezultate. To bo primerna priložnost za uresničevanje oblasti na sinodalni način, v skladu z izjavami Sklepnega dokumenta: »Kdor je posvečen v škofa, ni obremenjen s pristojnostmi in nalogami, ki bi jih moral opravljati sam. Pravzaprav prejme

milost in nalogo, da prepozna, razloči in v edinosti ureja darove, ki jih Duh izliva na posameznike in skupnosti, pri čemer deluje v zakramentalni povezanosti z duhovniki in diakoni, ki so z njim soodgovorni za služenje v krajevni Cerkvi.« (SD, št. 69). Tisti, ki prejmejo ta dar in opravljajo to nalogo, lahko z avtoriteto prepoznajo in potrdijo sinodalno kakovost skupne poti cerkvene skupnosti in njenih sadov, s čimer spodbujajo tisto edinost Cerkve, ki – kot je dejal sv. Janez Pavel II. – »ni uniformiranost, ampak organska vključitev legitimnih različnosti« (*Novo Millennio Ineunte*, 46, cit. v SD, št. 39), in izražajo delovanje Duha, učitelja harmonije. Sveti Duh deluje svobodno in navdihuje pobude med Božjim ljudstvom, kjer se mu zdi primerno: naloga avtoritete je tudi, da prepozna te darove, sprejme povabilo k širjenju vizije, ki jo vedno vsebujejo, pospešuje njihovo rodovitnost in spodbuja raznolikost, da bi obogatila možnosti za izmenjavo darov, ki hranijo cerkveno občestvo.

Škofje, ki so »vidno počelo in temelj edinosti v svojih delnih Cerkvah« (*Lumen gentium*, št. 23), so poklicani, da spodbujajo in podpirajo sodelovanje v sinodalnem procesu vseh članov Božjega ljudstva, ki jim je zaupano. Pravzaprav so v vsaki škofiji in eparhiji nekateri ljudje, ki imajo živo željo po sodelovanju, ki jo je treba poslušati: pripravljeni so se z navdušenjem zavezati in lahko prav tako ponudijo dragocene predloge. Drugi pa potrebujejo pomoč, da se odprejo delovanju Duha, zato je treba poslušniti predvsem njihovemu odporu. Da bi to nalogo učinkovito opravili, morajo škofje ali eparhi poleg škofa pomočnika in morebitnih pomožnih škofov vključiti tudi:

- a) **duhovnike** in **diakone**. Njihova naloga je sodelovati s škofom »pri razločevanju karizem ter spremljanju in vodenju krajevnih Cerkve, s posebno pozornostjo na služenje v edinosti« (SD, št. 72). Sklepni dokument poudarja, da »sinodalna izkušnja lahko škofom, duhovnikom in diakonom pomaga ponovno odkriti soodgovornost pri opravljanju njihove službe« (SD, št. 74) in sinodalno razsežnost le-te. Poleg tega bo na ta način mogoče spodbuditi tudi večjo vključenost duhovnikov;
- b) **organizme soudeležbe na škofijski ravni** (duhovniški svet, pastoralni svet in gospodarski svet), ki so vsak na svoj način vključeni v procese cerkvenega razločevanja in v oblikovanje odločitev, ki jih izvajanje sinode neizogibno prinaša. Kot nas opozarja SD, »je primerno poseči v delovanje teh organizmov, začevši s sprejetjem sinodalne delovne metodologije« (SD, št. 105);
- c) **škofijsko ali eparhijsko sinodalno ekipo**, ki je še posebej odgovorna za spodbujanje procesa (glej naslednji odstavek).

Na mnogih mestih je izkušnja pokazala, da sprejetje sinodalnih postopkov za cerkveno razločevanje in sinodalno oblikovanje odločitev na podlagi št. 87–94 Sklepnega dokumenta ne spodkopava, ampak utrjuje pristojnost škofa ter olajšuje sprejemanje in izvajanje sprejetih odločitev.

2.2. Naloga sinodalnih ekip in organizmov soudeležbe

Posvetovalna faza je pokazala, kako dragoceno je delo sinodalnih ekip: te so bile imenovane in podprte s strani škofa in so bistveno orodje za redno spodbujanje sinodalnega življenja krajevnih cerkva. Njihov prispevek bo bistven tudi v izvedbeni fazi: zato je treba ceniti obstoječe ekipe in jih po potrebi obnoviti; tiste, ki so bile začasno ukinjene, je treba ponovno aktivirati in ustrezno vključiti; nove ekipe pa je treba oblikovati tam, kjer še niso bile ustanovljene.

Merila za njihovo sestavo ostajajo enaka tistim, ki so bila že opredeljena v fazi posvetovanja in poslušanja: **laiki in laikinje, duhovniki in diakoni, posvečeni moški in ženske različnih starosti in iz različnih kultur in formacijskih okolij, ki predstavljajo raznolike službe in karizme Cerkve**. Zato ni mogoče določiti splošno veljavnih pravil za njihovo sestavo. Na podlagi dosedanjih izkušenj pa je mogoče podati nekaj predlogov za razmislek:

- a) da bi omogočili povezavo z življenjem in pastoralno dejavnostjo škofije, bi bilo dobro, da bi bili del ekipe nekateri škofijski voditelji;
- b) da bi zagotovili misijonsko naravnost in se izognili tveganju samoreferenčnega ravnanja, – tako kot je priporočeno za organizme soudeležbe (prim. SD, št. 106) –, bi bilo pomembno, da so v sinodalne ekipe vključeni tudi ljudje, ki so dejavni v pričevanju vere in apostolski službi v vsakdanjem življenju in družbenih kontekstih;
- c) morda bi bilo vredno razmisliti tudi o povabilu predstavnikov drugih krščanskih cerkva in skupnosti ali predstavnikov drugih verstev kot opazovalcev;
- d) nič ne preprečuje škofu, da bi bil del sinodalne ekipe; če to ni mogoče, mora biti redno obveščen o delu ekipe in se z njo po potrebi sestajati.

Kar zadeva zahteve za posamezne člane, je seveda nujno poznavanje Sklepnega dokumenta, pa tudi neposredne izkušnje s sinodalno dinamiko, zlasti tiste, pridobljene v fazi posvetovanja in poslušanja. V zadnjih letih so bile na nacionalni in mednarodni ravni ustanovljene šole in izobraževalne pobude o sinodalnosti, ki se prav tako lahko uporabijo za boljšo pripravo članov sinodalnih ekip.

Sinodalne ekipe z ustrezno raznoliko sestavo bodo lažje postale laboratoriji sinodalnosti, v katerih bodo med seboj preizkušale dinamiko, katero so poklicane spodbujati med Božjim ljudstvom.

Njihova vloga v izvedbeni fazi je predvsem spodbujanje in omogočanje rasti sinodalne dinamike v konkretnih okoliščinah, v katerih živi vsaka krajevna Cerkev; opredelitev ustreznih orodij in metodologij, vključno s tistimi za usposabljanje; ter izvajanje potrebnih pobud, da se zagotovi sprejetje potrebnih ukrepov. Sinodalne ekipe se običajno oblikujejo na škofijski ali eparhijski ravni, vendar je po možnosti zaželeno tudi njihova prisotnost na dekanijski ali župnijski ravni. V različnih cerkvenih kontekstih se že razvijajo zanimive izkušnje, ki kažejo, kako lahko te ekipe, če so ustrezno povezane med seboj, prispevajo k širjenju sinodalnega procesa in večji udeležbi v njem. Poleg tega je del naloge animacije spodbujati razpoložljivost in usposabljanje moderatorjev (facilitatorjev) ter usklajevati njihovo delo.

Področje pristojnosti sinodalnih ekip se ne prekriva, ampak se dopolnjuje s področjem pristojnosti organizmov soudeležbe in je z njim usklajen v duhu iskanja sinergij.

Sinodalne ekipe so ustanovljene za sinodalno animacijo in usposabljanje v škofiji ali eparhiji. Organizmi soudeležbe so poklicani, da izvajajo proaktivne in posvetovalne naloge, ki jim jih dodeljuje cerkveno pravo. Zato je njihova naloga, da prispevajo k oblikovanju odločitev, potrebnih za izvajanje sinode, z razločevanjem pastoralnih prednostnih nalog ali obnovo struktur in postopkov odločanja. Redno usklajevanje in pravočasno kroženje informacij bodo vsem omogočili bolj tekoče delo.

Končno bodo sinodalne ekipe imele nalogo, da **pomagajo zbrati sadove procesov izvajanja**, tudi z vidika faze evalvacije in zasedanj, ki se bodo začela leta 2027. Tudi v tem primeru bo škof tisti, ki bo prepoznal in potrdil veljavnost poročil v zvezi s potjo, ki jo je skupaj prehodila škofijska skupnost.

2.3. Vloga skupin Cerkev

Sklepni dokument, ki je tudi v tem oziru zakoreninjen v koncilu, skrbno poudarja, da **krajevne cerkve niso osamljene enote**, temveč so umeščene v vezi občestva, ki jih povezujejo, zlasti preko občestva škofov med seboj in z rimskim papežem.

V mnogih primerih so te vezi neformalne, rezultat skupne zgodovine, geografske bližine, partnerstev, migracij, morda naključnih srečanj med ljudmi, danes pa vse bolj tudi prek digitalnih medijev itd. V naši močno povezani družbi nobena škofija ali eparhija ne more živeti v izolaciji, ne da bi na njo vplivalo, bodisi v pozitivnem ali negativnem smislu, kar se dogaja drugje. Te spontane in neformalne vezi, ki niso rezultat namernega načrtovanja, so posledica časa, v katerem živimo, predvsem pa predstavljajo zaklad in vir, ki se ga moramo zavedati, da bi lahko gojili vedno bolj izrazito izkušnjo naše cerkvene identitete (cerkvenega mi).

V drugih primerih te vezi prevzamejo strukturno obliko, ki jo ureja pravo, in tako nastanejo institucije, kot so cerkvene metropolije ali pokrajine in predvsem škofovske konference (nacionalne in regionalne) ter sinode cerkva *sui iuris*, pa tudi mednarodna srečanja škofovskih konferenc. Tudi te strukture imajo vlogo v izvedbeni fazi, ki jo Sklepni dokument povzema takole: »Predlagamo, da škofovske konference in sinode cerkva *sui iuris* poskrbijo za ljudi in sredstva za spremljanje svojega procesa rasti kot sinodalne Cerkve v poslanstvu in za vzdrževanje stikov z Generalnim tajništvom sinode« (SD, št. 9).

V naši močno povezani družbi
nobena škofija ali eparhija ne
more živeti v izolaciji.

Zato imajo dve vlogi. Najprej se od njih pričakuje, da: **podpirajo procese**, ki potekajo na lokalni ravni, zlasti tiste, ki so še v začetni fazi, s spodbujanjem krajevnih cerkva; **spodbujajo usklajevanje** in mreženje med škofijskimi sinodalnimi ekipami; ponudijo usposabljanje, ob upoštevanju predlogov šol in pobud za usposabljanje o sinodalnosti, ki so prisotne na različnih ozemljih (zlasti za člane ekip in tiste, ki so najbolj neposredno vključeni v spodbujanje procesa izvajanja); **spodbujajo teološko in pastoralno razmišljanje**, zlasti zaradi boljše inkulturacije virov, ki jih je pripravilo Generalno tajništvo, v lokalni kontekst. Izvajanje teh nalog na lokalni ravni bi bilo bolj obremenjujoče in bi zahtevalo dvojno delo: zato jih je v duhu subsidiarnosti mogoče bolje izvajati na ravni skupin Cerkev, ne da bi s tem zmanjšali vlogo krajevnih Cerkev.

Druga naloga zadeva **komunikacijo z Generalnim tajništvom sinode**, ki bo občasno postala še pomembnejša, na primer ko bo treba zbrati prispevke krajevnih cerkva in jih urediti v nacionalna poročila. Več praktičnih informacij bo na voljo, ko bodo podrobnosti in roki za to fazo jasnejši. Škofovske konference pa se lahko zanesejo na pripravljenost Generalnega tajništva, da jim pomaga pri premagovanju morebitnih ovir, ki se lahko pojavijo na tej poti.

Da bi lahko izpolnili to dvojno nalogo, **bo pomembno, da se ponovno aktivirajo in obnovijo nacionalne in kontinentalne sinodalne ekipe**, v skladu s tem, kar je bilo že povedano za lokalne ekipe. Izvajanje konkretnih nalog bo njihova odgovornost.

Poleg tega obstaja še tretja naloga: Sklepni dokument prepozna škofovske konference kot instrument za izražanje in uresničevanje kolegialnosti škofov ter pospeševanje občestva med cerkvami. Sinodalnost zato vključuje tudi ponoven razmislek o konkretnih načinih njihovega delovanja. V št. 125 Sklepnega dokumenta so navedene nekatere konkretne smernice v zvezi s tem, ki jih posamezne krajevne cerkve seveda same ne morejo uresničiti. Zato bo pomembno, da se skupine cerkva **na svoji ravni lotijo razmišljanja o sinodalnih načinih delovanja in njihovega preizkušanja**; rezultati tega pa bodo prispevali k fazi evalvacije.

2.4. Služba Generalnega tajništva sinode

Generalnemu tajništvu sinode sta najprej papež Frančišek, nato pa papež Leon XIV. zaupala nalogo, da v obdobju štirih let od 2025 do 2028 skrbi za spodbujanje in usklajevanje skozi proces spremljanja.

V tem okviru je ena od glavnih nalog Generalnega tajništva **spodbujanje občestva** v duhu izmenjave darov in z namenom »spreobrnjenja vezi« (SD, IV. del) med cerkvami. Pomembna orodja za ta namen so poslušanje izkušenj iz različnih cerkvenih kontekstov in spodbujanje skupnega razmišljanja o njih, da bomo skupaj lahko prepoznali glas Duha in usmerili svoje korake v smer, ki nam jo kaže. Generalno tajništvo je poklicano, da spodbuja stalni dialog med cerkvami, omogoča komunikacijo in medsebojno izmenjavo, predvsem prek skupin cerkva, zlasti na kontinentalni ravni. V ta namen bo prisluhnilo krajevnim cerkvam in zbralo njihove povratne informacije, na podlagi katerih bo pripravilo zapiske in gradivo ter razširilo informacije in predloge. Poleg tega bo predlagalo srečanja, ki bodo spodbujala medsebojno poslušanje, izmenjavo izkušenj in njihovih sadov ter skupno izražanje hvaležnosti Gospodu.

Prvi od teh dogodkov je bližajoči se jubilej sinodalnih ekip in organizmov soudeležbe (24.–26. oktobra 2025). Podrobnejše informacije o organizaciji drugih dogodkov in zbiranju povratnih informacij bodo poslane v nadaljevanju postopka. Zaenkrat je za zagotovitev nemotenega poteka komunikacije in učinkovitejšega usklajevanja nujno, da vsaka škofija ali eparhija svojo sinodalno ekipo registrira v bazi podatkov Generalnega tajništva sinode³. Vsakega škofa in eparha prosimo, da se prepriča, da je bilo to storjeno.

Druga naloga Tajništva je **spremljanje škofov in eparhov ter sinodalnih ekip**, predvsem prek dialoga z ustreznimi strukturami, ki so jih ustanovile skupine cerkva, zlasti na kontinentalni ravni. Generalno tajništvo je v največji možni meri na voljo tudi za spremljanje posameznih krajevnih cerkva, pa tudi ustanov posvečenega življenja in družb apostolskega življenja, združenj, gibanj in novih skupnosti ali drugih cerkvenih institucij, ki za to zaprosijo, pri čemer daje prednost cerkvam z manj viri. **Generalno tajništvo se zavezuje, da bodo njihova »vrata vedno odprta«**⁴ – da bodo prisluhnili potrebam, spoznanjem in predlogom krajevnih cerkva ter olajšali njihovo delo, tako da bodo odgovarjali na vprašanja v zvezi z vsebino in metodologijo izvedbene faze.

Posebej pomembno je **spodbujati cerkve, da svojo pot nadaljujejo s sinodalnim pristopom**. Izkušnje tistih, ki so že začeli z izvedbeno fazo, potrjujejo, da so vsebina in odločitve pomembne, vendar pa je pomemben tudi način, kako se jih obravnava. Primerne strukture in norme so nujno potrebne, vendar niso dovolj. Perspektivo in lepoto sinodalne Cerkve so v vsej njeni veličini razumele skupnosti, ki so imele neposredno izkušnjo poslušanja in sodelovanja v procesih razločevanja in odločanja. Prav tej konkretni in skupni izkušnji, pod vodstvom pastirjev, ki jo pogosto zaznamuje veselje evangelija, namerava tajništvo še naprej nuditi svojo pozornost in pravočasno pomoč.

Tretja naloga je nadaljevanje **usklajevanja študijskih skupin** v sodelovanju s pristojnimi oddelki rimske kurije, v katerih sodelujejo tudi pastirji in strokovnjaki z vseh celin. Papež Leon XIV. je potrdil to nalogo in tudi dodatno ustanovitev dveh novih študijskih skupin (za »Liturgijo v sinodalni perspektivi« in »Statut škofovskih konferenc, cerkvenih zasedanj in posebnih cerkvenih zborov«). Tajništvo je odgovorno tudi za to, da se papeževe odločitve, sprejete tudi na podlagi ugotovitev teh skupin, nato skladno vključijo v tekoče sinodalno potovanje. Da bi se nadalje poglobili v vprašanja, ki so se pojavila med sinodalnim procesom, bo tajništvo spodbujalo tudi konference in študijske seminarje ter tako ustvarjalo priložnosti za skupno razmišljanje ter teološko in pastoralno refleksijo.

Zadnja in posebej pomembna naloga bo **spremljanje organizacije celinskih evalvacijskih zasedanj (prvi štirje meseci leta 2028) in organizacija cerkvenega zasedanja oktobra 2028**. Glede na te dogodke je koristno ponovno poudariti, da vrednotenje (evalvacija) ni oblika sodbe ali nadzora, ampak **priložnost, da se vprašamo, kako daleč smo prišli v procesu izvajanja in spreobrnjenja, da poudarimo dosežen napredek in opredelimo področja, ki jih je mogoče izboljšati** (prim. SD, št. 100): v tej luči je treba gledati tudi cerkvena zasedanja, načrtovana za obdobje 2027–2028 na različnih ravneh, ki bodo priložnost za praznovanje prejetih darov, da bomo lahko nadaljevali skupno rast kot sinodalna Cerkev, zavezana izpolnjevanju poslanstva, ki nam ga je zaupal Kristus, v

3

4

konkretnih okoliščinah našega časa; bodo tudi priložnost za uresničevanje konkretnih načinov združevanja sinodalnosti, kolegialnosti in primata na zvest in ustvarjalen način, z vidika različnih oblik soodgovornosti.

Natančnejše podrobnosti o postopkih in temah, ki bodo obravnavane na teh zasedanjih, bodo znane po predhodnem dialogu in na podlagi ugotovitev nove študijske skupine, katere naloga je tudi razmislek o teh temah. Že zdaj je mogoče predvideti, da bodo ta zasedanja priložnost za izmenjavo izkušenj o obnovi praks in struktur v sinodalni perspektivi, ki jih posamezne Cerkve štejejo za dovolj utrjene, da jih predložijo svetemu očetu v končno potrditev. Prav tako bodo ponudila priložnost, da se skupaj lotimo vprašanj, ki se bodo neizogibno pojavila na tej poti.

Branje Sklepnega dokumenta mora biti podprto in utrjeno s skupno in osebno molitvijo, osredotočeno na Kristusa, Učitelja poslušanja in dialoga (prim. SD, št. 51), in odprto za delovanje Duha.

3. Kako uporabljati Sklepni dokument med izvedbeno fazo?

Sklepni dokument je referenčna točka za izvedbeno fazo: zato je tukaj tako obširno citiran. Zaradi tega je nujno spodbujati poznavanje tega dokumenta, zlasti med člani sinodalnih ekip in tistimi, ki so na različnih ravneh poklicani k spodbujanju procesa izvajanja. Ker je Sklepni dokument bogato in obširno besedilo, bo primerno zagotoviti (na lokalni, nacionalni ali regionalni ravni) možnosti in/ali orodja za usposabljanje, spremljanje in navodila za branje, ki bodo omogočila ljudem, da razumejo njegov navdih, na podlagi katerega je nastal, in ne le pridobijo predstavo o obravnavanih vprašanjih.

Predvsem **mora branje Sklepnega dokumenta biti podprto in utrjeno s skupno in osebno molitvijo, osredotočeno na Kristusa, Učitelja poslušanja in dialoga** (prim. SD, št. 51), **in odprto za delovanje Duha**: abstraktna analiza besedila ne bo zadostovala. Sklepni dokument celotni Cerkvi in vsem krščenim predlaga pot spreobrnjenja, saj izraža zavest, »da je klic k poslanstvu hkrati klic k spreobrnjenju vsake krajevne Cerkve in celotne Cerkve« (SD, št. 11). Kot vsaka pot spreobrnjenja, tudi ta vključuje proces poglobljanja razumevanja in notranjega očiščenja, ki na osebni ravni ponavadi vodi do sprememb v odločitvah, vedanju in načinu življenja. Na ravni skupnosti bo prenova kategorij mišljenja in kulture v sinodalnem smislu temelj, na katerem se bodo lahko razvile nove prakse in prenovljene strukture.

Sklepni dokument je obsežen dokument, ki ga poživlja lastna notranja dinamika, ki je sad dolgotrajnega procesa poslušanja, razprave in razločevanja. Zato ga ni mogoče obravnavati kot zbirko smernic o različnih vprašanjih, ki jih je mogoče izvzeti iz konteksta, v katerem so bile zasnovane. To bi preprečilo razumevanje njihovega pomena in s tem tudi njihovo pravilno izvajanje. To je razvidno že iz same strukture dokumenta.

Dejansko *prvi del* izraža skupno razumevanje sinodalnosti, ki je rezultat prehojene poti, in opisuje njene teološke in duhovne temelje, zakoreninjene v drugem vatikanskem koncilu. Povsem nasprotno pa *peti del* ponovno obravnava celotno perspektivo in opozarja, da je za rast kot sinodalne misijonske Cerkve potrebna skrb za vzgojo vseh članov Božjega ljudstva. Sklep nato navaja eshatološko perspektivo, ki usmerja skupno poslanstvo, k sodelovanju pri katerem so poklicani vsi člani Božjega ljudstva.

Znotraj tega pomembnega okvira se *drugi, tretji in četrti del* osredotočajo na nekatere konkretne vidike življenja Cerkve in oblikujejo predloge za njihovo prenovu. Zlasti: *Drugi del* »je posvečen spreobrnjenju odnosov, ki gradijo krščansko skupnost in oblikujejo poslanstvo v prepletanju poklicanosti, karizem in služb« (SD, št. 11); *tretji del* opredeljuje tri ključne dejavnosti za začetek procesov »misijonskega preoblikovanja« (cerkveno razločevanje, postopke odločanja ter kulturo preglednosti, poročanja in ovrednotenja) ter poudarja nujno potrebo po prenovi organizmov, ki omogočajo soudeležbo; *četrti del* »opisuje, kako je mogoče v novih oblikah gojiti izmenjavo darov in prepletanje vezi, ki nas združujejo v Cerkvi, v času, ko se izkušnja globoke povezanosti z določenim krajem močno spreminja« (*prav tam*), ter razmišlja o vlogi škofovskih konferenc in cerkvenih zasedanj ter o službi rimskega škofa.

3.1. Ohranjanje celostne vizije

Namesto povzetka glavnih vsebin Sklepnega dokumenta, ki bi lahko oviral branje celotnega besedila, se zdi bolj primerno poudariti **nekaterne glavne smernice**, ki se pojavljajo skozi celotno besedilo, ter tako zagotoviti njegovo koherentnost in oblikovati merila za usmerjanje in vrednotenje odločitev, ki jih je treba sprejeti. V tej perspektivi morajo biti utemeljeni konkretni koraki za izvajanje priporočil Sklepnega dokumenta:

- a) prvič, Sklepni dokument predlaga **natančno cerkveno perspektivo, na katero se je potrebno sklicevati, ki izhaja iz drugega vatikanskega koncila**: sinodalna pot namreč »uresničuje to, kar je koncil učil o Cerkvi kot skrivnosti in Božjem ljudstvu, ki je poklicano k svetosti prek trajnega spreobrnjenja, ki izhaja iz poslušanja evangelija« (SD, št. 5), v zavesti, da je vsak njen član, moški ali ženska, prejel dar Svetega Duha;
- b) **poslanstvo oznanjevanja Božjega kraljestva**, ki ga je začel Jezus in h kateremu so poklicani vsi krščeni, vsak s svojo posebnostjo, karizmo, poklicanostjo in službo, je osrednja točka besedila in njegov končni cilj. Razmišljanja o orodjih, ki jih je treba sprejeti, ali reformah, ki jih je treba izvesti, morajo biti vedno umeščena v perspektivo poslanstva, ki je temeljno merilo za vsako razločevanje v zvezi s tem. Zlasti **Sklepni dokument spodbuja Cerkev, naj bo vse bolj pogumna v svojem delovanju navzven**, do te mere, da od skupnosti zahteva, naj se vidijo »predvsem v službi poslanstva, ki ga verniki opravljajo v družbi, v družinskem in poklicnem življenju, ne da bi se osredotočale izključno na dejavnosti, ki potekajo znotraj njih (skupnosti), in na njihove organizacijske potrebe« (SD, št. 59).
- c) **vidik odnosov in logika izmenjave darov** kot izraz katoliškosti sta dve drugi vodilni smeri, ki prežemata celoten Sklepni dokument in tako pomagata pri njegovem razumevanju in izvajanju. To je jasno vidno v predstavitvi duhovnikov, ki so med seboj in z vsem Božjim ljudstvom v tesni povezavi (prim. SD, št. 69–74), ali v opisu vezi med krajevnimi Cerkvami skozi občestvo med škofi;
- d) **ekumenski impulz** predstavlja razvoj vidika odnosov in logike izmenjave darov. Zato to ni neobvezna dopolnitev, ampak zahteva, ki se lahko uporabi za oceno dinamike naše skupne poti;
- e) in nazadnje, Sklepni dokument sprejema koncilsko vizijo Cerkev v svetu, v **dialogu z vsemi, z drugimi verskimi izročili** (prim. SD, št. 41) **in z vso skupnostjo** (prim. SD, št. 42). Rasti kot sinodalna Cerkev, ki je sposobna dialoga, ima preroško vrednost, ki vključuje zavezanost socialni pravičnosti in celostni ekologiji. Te dimenzije se v izvedbeni fazi ne smejo zanemariti, saj omogočajo ustvarjanje priložnosti za dialog, ki temelji na konkretnih potrebah ozemelj in družb, v katerih živimo.

Poleg zgoraj navedenih vodilnih smernic, je dinamika, ki navdihuje Sklepni dokument in ki jo mora prevzeti izvedbena faza, posledica **nenehnega izražanja nekaterih polarnosti in napetosti**, ki oblikujejo življenje Cerkev in način, kako ga cerkvene kategorije izražajo. Omenimo nekatere od teh polarnosti: celotna Cerkev in krajevna cerkev; Cerkev kot Božje ljudstvo, kot Kristusovo telo in kot tempelj Duha; sodelovanje vseh in oblast nekaterih; sinodalnost, kolegialnost in primat; skupno duhovništvo in službeno duhovništvo; služba (posvečene in postavljene službe) in sodelovanje v poslanstvu na podlagi krstne poklicanosti brez službene oblike. Izvajanje Sklepnega dokumenta zahteva obravnavanje in razločevanje

teh napetosti, ko se pojavijo v okoliščinah, v katerih deluje vsaka krajevna Cerkev. Pot naprej ni v iskanju nemogoče rešitve, ki bi odpravila napetosti v korist ene od strani. Namesto tega bo treba v sedanjem trenutku vsake krajevene Cerkve razločevati, katero od možnih ravnovesij omogoča bolj dinamično služenje poslanstvu. Verjetno bodo na različnih mestih sprejete različne odločitve. Zato Sklepni dokument na mnogih področjih dopušča nekaj prostora za lokalno preizkušanje, na primer v zvezi s službami (prim. SD, št. 66, 76, 78), postopki odločanja (prim. SD, št. 94), odgovornostjo in vrednotenjem (prim. SD, št. 101) ter organizmi soudeležbe (prim. SD, št. 104). Posamezne cerkve so vabljeni, da ta področja uporabijo.

V sedanjih družbenih in kulturnih razmerah pa se zdi, da ena od teh napetosti dobiva posebej nove oblike in zahteva večjo zavestno pozornost. Zato ji Sklepni dokument posveča celoten odstavek z zgovornim naslovom »Ukoreninjeni in romarji« (prim. SD, št. 110–119). Tradicionalno je ravno vez s krajem, razumljenim v prostorskem in geografskem smislu, tista, ki krajevne cerkve opredeljuje kot dele Božjega ljudstva in predstavlja temelj pripadnosti ljudi. Pojavi, kot so urbanizacija, vse večja mobilnost in migracije ter širjenje digitalne kulture, globoko spreminjajo način, kako ljudje doživljajo pripadnost: ta se zdaj nanaša na mreže odnosov in ne več na prostorske okoliščine, čeprav človeška potreba po vezeh s skupnostjo ostaja nespremenjena. Prav njihovo slabljenje pa še toliko bolj kliče po misijonski ustvarjalnosti, ki Cerkvi omogoča, da doseže ljudi in z njimi vzpostavi vezi tam, kjer so (prim. SD, št. 110–119).

V fazi evalvacije bo pomembno zbrati sadove izkušenj krajevnih cerkva pri soočanju s polarnostmi in napetostmi ter rezultate misijonske ustvarjalnosti, da se bodo lahko izmenjavale dobre prakse.

3.2. Vlaganje v dejansko izvajanje praks

S pozornim poslušanjem Svetega Duha in v okviru cerkvene vizije, ki jo Sklepni dokument črpa iz drugega vatikanskega koncila, je poseben cilj izvedbene faze razločevati korake za spreobrnjenje kulture, odnosov in cerkvenih praks ter posledično za reformo struktur in institucij. To je ključni trenutek v celotnem procesu: »Brez konkretnih sprememb v kratkem času vizija sinodalne Cerkve ne bo verodostojna, to pa bo odtujilo tiste člane Božjega ljudstva, ki so iz sinodalne poti črpali moč in upanje« (SD, št. 94).

Sklepni dokument večkrat poudarja: **»Od krajevnih cerkva je odvisno, ali bodo našle ustrezne načine za izvajanje teh sprememb«** (prav tam). In to je dejanska naloga, ki jo je treba obravnavati v izvedbeni fazi. Zato med številnimi področji, ki jih Sklepni dokument obravnava, ni mogoče navesti tistih, ki bi jih bilo treba obravnavati kot splošno prednostne. Lokalne okoliščine lahko povsem upravičeno zahtevajo, da se nujno obravnava določeno vprašanje, ki drugje nima enake prioritete: to je lahko primer odnosov med latinsko Cerkvijo in vzhodnimi katoliškimi cerkvami na nekaterih območjih ali ekumenski zagon ali medverski dialog na drugih območjih, kar bo zahtevalo, da se zavezanosti k skupnemu delovanju daje posebna oblika, vključno s strukturo in institucionalizacijo.

Hkrati – in tu se nanašamo na polarnost med celotno Cerkvijo in krajevno Cerkvijo, omenjeno zgoraj – **je tudi nujno potrebno, da napredujemo skupaj kot ena Cerkev**. Prav to je glavni razlog za začetek procesa spremljanja in vrednotenja.

V tem kontekstu in ob upoštevanju odgovornosti vsake krajevnne Cerkve za izvajanje smernic Sklepnega dokumenta v svojem kontekstu je že mogoče predvideti, da bodo krajevne cerkve na podlagi sinodalnega procesa 2021–2024 pozvane, da na najprimernejši način in v najprimernejši obliki delijo korake, narejene na posebnih področjih. Ta področja vključujejo:

- a) spodbujanje **sinodalne duhovnosti** (prim. SD, št. 43–46);
- b) dejanski **dostop do odgovornih položajev** in vodilnih vlog, ki ne zahtevajo zakramenta svetega reda, za ženske in moške, ki niso posvečeni, tako laiki in laikinje kot redovniki in redovnice (prim. SD, št. 60);
- c) poskusno izvajanje **oblik služenja in služb**, ki so odgovor na pastoralne potrebe v različnih kontekstih (prim. SD, št. 75–77);
- d) prakso **cerkvenega razločevanja** (prim. SD, št. 81–86);
- e) aktiviranje **postopkov odločanja na sinodalni način** (prim. SD, št. 93–94);
- f) poskusno izvajanje **ustreznih oblik preglednosti, poročanja in ovrednotenja** (prim. SD, št. 95–102);
- g) nujnost **organizmov soudeležbe** na ravni škofij in župnij, ki jih določa cerkveno pravo, in prenova njihovih načinov delovanja v duhu sinodalnosti (prim. SD, št. 103–106);
- h) redno organiziranje **lokalnih in regionalnih cerkvenih zborovanj** (prim. SD, št. 107);
- i) ovrednotenje **škofijske sinode** in **eparhijskega zbora** (prim. SD, št. 108);
- j) prenovo **župnij** v sinodalem in misijonskem duhu (prim. SD, št. 117);
- k) preverjanje sinodalnega značaja **poti uvajanja v krščanstvo** (prim. SD, št. 142) in na splošno **vzgojnih programov** in ustanov, ki so jim namenjene (prim. SD, št. 143–151).

To seveda ni izčrpen seznam in bo na podlagi povratnih informacij krajevnih cerkva še dopolnjen.

4. S katero metodo in s katerimi orodji se je treba lotiti izvedbene faze?

Potek celotnega sinodalnega procesa je pokazal, kako pomembno je imeti metodologijo, ki je primerna za obravnavana vprašanja. Za gradnjo sinodalne Cerkve se vsebina in metoda pogosto ujemata: srečevanje in dialog med brati in sestrmi v Kristusu o tem, kako bolje živeti sinodalno razsežnost Cerkve, je izkušnja sinodalne Cerkve, ki odpira boljše razumevanje te teme. **Sinodalna metoda se torej ne omejuje na niz tehnik za vodenje srečanj, ampak je duhovna in cerkvena izkušnja, ki vključuje rast v novem načinu biti Cerkev**, ki je zakoreninjen v veri, ki jo Duh podarja vsem krščenim s svojimi darovi, začenši s *sensus fidei* (prim. SD, št. 81). Ker ne gre za tehniko, metoda ne zagotavlja zelenega rezultata, saj je ta odvisen od odprtosti za poslušanje tistih, ki se udeležijo potovanja, in od njihove pripravljenosti, da se prepustijo preobrazbi Kristusovega Duha v občestvu s svojimi brati in sestrmi. To je še ena razsežnost sinodalnega spreobrnjenja, h kateremu Sklepni dokument vabi vso Cerkev.

4.1. Cerkevno razločevanje

Številke 81–86 Sklepnega dokumenta na jedrnat, a pronicljiv način orisujejo značilnosti cerkvenega razločevanja, to je metode, ki je lastna sinodalni Cerkvi. Na njih se bo treba sklicevati, ob zavedanju, da »v Cerkvi obstaja veliko različnih pristopov k razločevanju in uveljavljenih metod« (SD, št. 86). V zvezi s tem je vredno spomniti, da je treba ceniti pogovor v Duhu, ki je bil nedvomno posebna značilnost in dejavnik uspeha sinodalnega procesa, čeprav ni edina sinodalna metoda in predvsem ni sinonim za cerkevno razločevanje, kateremu služi kot orodje in priprava.

Kot je navedeno v točki 85 Sklepnega dokumenta, **cerkevno razločevanje zahteva prispevek različnih vrst strokovnega znanja** za bolj poglobljeno razumevanje konteksta in jasnejšo identifikacijo tega, o čemer se izvaja razločevanje. Te prispevke je težko umestiti v dinamiko pogovora v Duhu, ki je predvsem orodje srečanja, rasti odnosov in prehoda od »jaz« k »mi«. Ker bo izvedbena faza zahtevala sprejetje konkretnih odločitev za prenovo praks in struktur, **morajo biti postopki odločanja v celoti cerkveni, pri čemer je treba priznati posebno vlogo avtoritete**, zlasti škofov in eparhov, ki so prvi odgovorni za občestvo v cerkvah, ki so jim zaupane, in med cerkvami.

V praksi je med zahtevami za dober proces razločevanja bistvena jasna opredelitev njegovih ciljev, ki morajo biti realni in sorazmerni z razpoložljivim časom, prostori, ki so na voljo, in številom udeležencev. Poleg tega ne smemo zanemariti začetnih pogojev: ključnega pomena je, da je vsak udeleženec ustrezno pripravljen in da okoliščine spodbujajo molitveno vzdušje ter notranjo odprtost za poslušanje in dialog.

V tem smislu je vredno spomniti, da izkušnje poudarjajo pomen in rodovitnost sinodalnih procesov, ki lahko računajo na **ustrezne oblike pomoči** (facilitiranja), vključevanje usposobljenih ljudi, ki ohranjajo in ustrezno prilagajajo metodo, se izogibajo nenadnim prekinitvam in udeležencem omogočajo, da se bolj odločno osredotočijo na vprašanja, ki so predmet razločevanja.

4.2. Sinodalni pristop k oblikovanju in spremljanju procesov

Te metodološke smernice se lahko uporabljajo v različnih situacijah in procesih, ki imajo različne cilje, vendar jih združuje dejstvo, da se izvajajo na sinodalni način. Da bi jih izvedli in se izognili tveganju improvizacije in razpršenosti, je priporočljivo vlagati v oblikovanje in spremljanje teh procesov. Tukaj je danih nekaj primerov, *ki pa ne predstavljajo izčrpnega seznama*:

- a) **procesi cerkvenega razločevanja**, tako za opredelitev prednostnih nalog poslanstva kot tudi za opredelitev oblik in postopkov *vodenja*, ki so primerni za sinodalno Cerkev. Vsak od teh dveh elementov ima posebne zahteve, ki jih bo treba upoštevati pri načrtovanju nadaljnjega poteka. Za oblikovanje in spremljanje teh procesov bodo potrebni izkušeni strokovnjaki, ki bodo lahko pomagali pri izvajanju zgoraj navedenih smernic;
- b) **procesi izobraževalnih tečajev o sinodalnosti** v skladu s predlogi iz *petega dela* Sklepnega dokumenta, tudi ob upoštevanju raznolikosti potreb po usposabljanju, ki jih je treba obravnavati, in posledično prizadevanje za pojasnitev posebnih ciljev vsake poti. Pogosto je najučinkovitejša metoda usposabljanja izmenjava in razmislek v molitvenem ozračju o izkušnjah, doživetih kot sinodalna Cerkev, kjer se omogoči, da se pokažejo njihove močne plati in šibkosti. Zato ima lahko razmišljanje o cerkvenih procesih razločevanja, o sinodalnih postopkih odločanja ali o delovanju organizmov soudeležbe močnejšo formativno vrednost kot tečaj, organiziran po tradicionalnih modelih. Tudi tu bo ključnega pomena, da bodo na voljo strokovni spremljevalci in moderatorji. Zato bo treba zagotoviti tudi usposabljanje za te osebe;
- c) **procesi in izkušnje poslušanja in dialoga v skupnostih** na lokalni in regionalni ravni. Izkušnje so pokazale, da so lahko digitalna orodja prav tako pomemben vir za ta namen. V že omenjenem duhu je pomembno, da te izkušnje potekajo v molitvenem vzdušju in da si vzamemo čas za skupno razmišljanje, da bomo lahko prepoznali njihove sadove;
- d) **praznovanja, srečanja in izmenjava izkušenj** med skupnostmi znotraj škofije ali med škofijami v isti regiji. Tudi v tem primeru so lahko digitalna orodja v pomoč, vendar ne smemo podcenjevati potenciala dogodkov, povezanih z ljudsko pobožnostjo, kot so romanja v svetišča, ki pogosto privabijo veliko število ljudi. Kako lahko te dogodke tako oživimo, da bodo imeli bolj izrazit sinodalni značaj in bodo spodbujali srečevanje in dialog med ljudmi?
- e) **komunikacijski procesi in dejavnosti**, namenjene tako krščanskim skupnostim kot družbam, v katerih živijo, z uporabo najprimernejših sredstev za vsak kontekst. Koristno bo tudi raziskati potencial novih digitalnih komunikacijskih kanalov, ki danes za nekatere, zlasti mlade, predstavljajo naravno okolje za življenje in gradnjo odnosov, v katerem naj se na primeren način odraža oznanjanje evangelija. Izkušnja digitalne sinode je v tem smislu dragocen vir;
- f) **poti prenove pastoralnega delovanja** na konkretnem področju ali na temo, ki je pomembna za posamezno krajevno Cerkev (npr. spodbujanje bolj živega sodelovanja pri nedeljski liturgiji, katehetski programi, ekumenski dialog, integracija migrantov, zavezanost skrbi za naš skupni dom itd.), z izvajanjem pobud, ki omogočajo, da je

sinodalni pristop otipljiv, in preverjanje njihovih rezultatov. To lahko pomaga udejanjiti sinodalnost v življenju skupnosti;

- g) **teološko, pastoralno in kanonično raziskovanje** v službi izvajanja sinode v specialnih lokalnih okoliščinah in v dialogu med Cerkvami. S to pomembno službo teologi in teologinje »pomagajo Božjemu ljudstvu razvijati razumevanje stvarnosti, ki jo razsvetljuje razodetje, ter izdelati primerne odgovore in ustrezen jezik za poslanstvo« (SD, št. 67). To pomeni tudi posebno odgovornost teoloških ustanov, da spremljajo Cerkev pri vse polnejšem uresničevanju sinodalne razsežnosti.

Sinodalna metoda nam je omogočila, da nas je Sveti Duh presenetil in da smo v fazi posvetovanja in poslušanja ter med sinodalnimi zasedanji **poželi nepričakovane sadove**, ki so vzbudili začudenje in navdušenje mnogih udeležencev, kot dokazujejo številni povzetki in dokumenti, ki smo jih prejeli: **občestvo** med verniki, med pastirji in med cerkvami je bilo okrepljeno s **soudeležbo** v sinodalnih procesih in dogodkih, kar je obnovilo zagon in občutek skupne odgovornosti za skupno **poslanstvo**. To **nam daje zaupanje, ko gledamo na pot, ki nas čaka** v prihodnjih letih, začnši z jubilejem sinodalnih ekip in organizmov soudeležbe. Že zdaj si prizadevamo, da bi ga čim bolje organizirali, da bi se priložnost za skupno fizično hojo proti Svetim vratom spremenila v priložnost za izmenjavo darov in praznovanje upanja, ki ne razočara, edinega upanja, ki lahko podpira našo zavezanost, da kot sinodalna Cerkev nadaljujemo poslanstvo, ki ga je Gospod Jezus zaupal svojim učencem.

Sinodalni proces

do leta 2028

PROCES POSLUŠANJA,
SREČANJA, DIALOGA, RAZLOČEVANJA

9. -10. OKTOBER 2021

Začetek sinodalnega procesa na svetovni ravni

17. OKTOBER 2021

Začetek sinodalnega procesa na lokalni ravni

1. FAZA - Posvetovanje Božjega ljudstva

LOKALNO -
NACIONALNO
POSVETOVANJE

KONTINENTALNA FAZA
DIALOG MED CERKVAMI V DOLOČENI REGIJI

2. FAZA - Razločevanje pastirjev

4.-29. OKTOBER 2023
PRVO ZASEDANJE XVI. redne
generalne skupščine škofovske sinode

2.-27. OKTOBER 2024
DRUGO ZASEDANJE XVI. redne
generalne skupščine škofovske
sinode

3. FAZA - Uresničevanje Sinodalne Cerkve

2025

MAREC

Napoved procesa spremljanja in preverjanja

JULIJ

Objava dokumenta *Izhodišča za izvedbeno fazo sinode*

24. -26. OKTOBER

Jubilej sinodalnih ekip in
organizmov soudeležbe

2025 JUNIJ - 2026 DECEMBER

Poti izvajanja v krajevnih Cerkvah in
njihovih skupinah

2027

PRVA POLOVICA

Evalvacijska zasedanja v škofijah in eparhijah

DRUGA POLOVICA

Evalvacijska zasedanja v nacionalnih in mednarodnih
škofovskih konferencah, vzhodnih hierarhičnih
strukturah in drugih skupinah Cerkva

2028

PRVA ČETRTINA

Celinska evalvacijska zasedanja

OKTOBER

Obhajanje cerkvenega zasedanja v Vatikanu

